

Het CDA moet zijn uitgangspunten hertalen

30/03/11, 23:34

OPINIE De partij moet inzetten op duurzaamheid en een goed financieel beleid. Mensen moeten weer in hun kracht worden gezet.

Door: Raymond Gradus, directeur Wetenschappelijk Instituut voor het CDA

De eerste tien jaren van deze eeuw waren 'rare jaren'. Twee politieke moorden, vijf kabinetten en een verlies van vertrouwen tot aan het koningshuis en de rechterlijke macht toe. Vaker dan ooit wisselen kiezers van voorkeur.

De oorzaak van dit verlies van vertrouwen is volgens de Canadese filosoof Charles Taylor cultureel. De individualisering heeft een gevoel van vervreemding veroorzaakt. De moderne burger trekt zich terug en heeft geen zin in knellende banden van instellingen en organisaties. Dat is allemaal begrijpelijk, maar als mensen zich niet organiseren, kunnen zij machteloos komen te staan tegenover de krachten van staat en markt. En de uiterste consequentie is dat ze zich zonder moreel anker gaan gedragen.

Wat te doen? De christendemocratie heeft van oudsher een groot vertrouwen in de samenleving. Mensen komen pas tot hun recht in relatie tot anderen. De samenleving is geen los zand; mensen maken deel uit van gemeenschappen, zoals hun gezin, hun school en hun werkkring, hun vrijwilligerswerk. Al deze gemeenschappen vormen leerscholen voor burgerschap. Ze vormen ook de basis om de toenemende vervreemding te lijf te gaan. Wie goed kijkt, ziet dat de gemiddelde burger zijn kinderen nog steeds opvoedt met de waarden van verantwoordelijkheid en respect. Maar is dat genoeg om de maatschappelijke uitdagingen te lijf te gaan?

Een van de grote uitdagingen voor de christen-democratie ligt in de sociaal-culturele crisis. Het vertrouwen van burgers in elkaar is aangetast door de globalisering, door immigratie en de komst van vreemde culturen. Er heerst wantrouwen. Dat moet serieus

worden genomen. Waarden als leefbaarheid en veiligheid zijn diep verbonden met het eigene van mensen. Die mogen niet genegeerd worden. Tegelijk moet het CDA zich onderscheiden van partijen die opkomend wantrouwen benutten voor eigen gewin. Een samenleving moet gebaseerd zijn op mensen die hun verantwoordelijkheid nemen.

Een tweede uitdaging ligt in de sociaal-economische crisis: de houdbaarheid van de overheidsfinanciën en de arrangementen van de verzorgingsstaat. Van de politiek mag verwacht worden dat zij op een consistente en betrouwbare wijze de overheidsfinanciën gezond maakt.

Een gezond financieel beleid van de overheid is een voorwaarde voor een goed functionerende maatschappij, waarin mensen solidair met elkaar samenleven. We ontkomen er dus niet aan bij de collectieve uitgaven keuzen te maken, maar ook verbindingen te maken. Hoe maken we mensen wendbaar en weerbaar in een vergrijzende arbeidsmarkt? Bij deze rol past een kleine en slagvaardige overheid, die de samenleving ondersteunt en zich beperkt tot essentiële taken.

Een derde uitdaging voor het CDA ligt op het terrein van duurzaamheid. De financiële crisis hangt samen met de voedsel- en oliecrisis. In feite vindt op vele terreinen een vorm van overkreditering plaats. Voor toekomstige generaties zullen we moeten komen tot een duurzame economische groei, waarbij de innovatieve kracht van het bedrijfsleven en de samenleving veel meer benut moeten worden.

De vier kernbegrippen van de partij hebben een andere betekenis en gevoelswaarde dan dertig jaar geleden, toen de partij werd opgericht. Die kernbegrippen zijn: gespreide verantwoordelijkheid, solidariteit, rentmeesterschap en publieke gerechtigheid. De tijden veranderen, en daarmee verandert ook de taal. Maar de zeggingskracht is onverminderd groot.

Belangrijk is om mensen en hun gemeenschappen weer in hun kracht te zetten. Zodat burgers weer meer gaan participeren in maatschappelijke organisaties en het publieke domein. Zodat het individu zich niet alleen voelt staan tegenover de machtige staat, vervreemd in een anonieme markt. Er moet veel gebeuren. En dat kan ook. Maar dan moeten we het als burger hebben over wat er gedaan moet worden, wat er nodig is. En niet over wat anderen eerst allemaal moeten doen. Dan zijn we bij de kern gekomen. De Persgroep Publishing. Alle rechten voorbehouden.